

Rk-nytt, april 2005

Vårmotet hölls vid Segerstads fyr 8-10 april. Närvarande var samtliga ledamöter: Anders Blomdahl, Jonas Bonnedahl, Christian Cederroth, Magnus Hellström, Nils Kjellén och Uno Unger. Under mötet behandlades ungefär 270 nya rapporter, varav cirka 85 % godkändes för publicering. Detta är glädjande nog en något högre andel än närmast föregående år. Flertalet av dessa fynd gjordes under 2004 men en del rapporter från tidigare år droppar in efterhand. Dessutom avslutade vi några äldre ärenden som varit bordlagda.

Godkända sällsyntheter

Samtliga utom en av nedan listade observationer är gjorda år **2004**. Bland godkända arter kan nämnas **svartbrynad albatross** (Kattvik, Sk maj), **blåvingad årta** (Vattenmöllan, Sk maj), **mindre bergand** (Vstm april), **sjöorre, americana** (Simrishamn, Sk okt), **purpurhäger** (Gillsby mossar, Öl juni), **stäppörn** (Öland mars samt juli och Skåne juli-sep), **kejsarörn** (Huseby, Sm apr och Lis mosse, Hl jan 2005), **örnvråk** (Falsterbo, Sk sep), **eleonorafalk** (Beijershamn, Öl aug), **svartvingad vadarsvala** (Ledsjär, Upl aug), **gulbröstad snäppa** (Falsterbo, Sk aug) **rödhalsad snäppa** (Utlängan, Bl maj), **piparsnäppa** (Havdhem, Gtl dec) **ismås** (Hönö, Boh och Onsala, Hl dec samt ett annat ex Skagerack, Boh nov), **sandtärna** (Landsort, Srm maj) **skäggtärna** (Ryningen, Sm maj), **spetsbergsgrißla** (Kungshamn, Boh nov), **skatgök** (Tofta skjutfält, Gtl juli), **mongolpiplärka** (Skillinge, Sk okt), **sibirisk pipplärka** (Björn, Upl okt), **blåstjärt** (Landsort, Srm okt), **isabellastenskvätta** (Torhamns udde, Bl juni), **ökenstenskvätta** (Snäcks badvik, Gtl mars), **sydnäktergal** (Falsterbo, Sk maj), **fältsångare** (Landsort, Srm juni och Haparanda Sandsjär, Nb juli), **eksångare** (Stora Fjäderägg, Vb okt) **videsångare** (Utklippan, Bl okt och Ottenby lund, Öl okt), **ökenvarfågel** (Hartsö-Enskär, Srm sep), **svarthuvad sparv** (Hylkan, Sk juni). Dessutom ovanligt många fynd av stäpphökar.

Från ”invasionen” av **bleka tornseglare** under senhösten har vi hittills godkänt fåglar från Grönhögen (Öl), Friseboda (Sk), Hammarsudden (Vg), Hammarö (Vrm) och Vårbergstoppen (Srm). Samtliga dessa sågs förhållandevis väl. Vi har ännu inte fått rapport på en del andra fynd.

På mötet behandlades tre olika rapporter på extremt sällsynta havsfåglar vilka vållade intensiv diskussion. Alla tre innehåller relativt bra beskrivningar som tämligen väl utesluter närstående arter och har setts under tämligen gynnsamma omständigheter. Vi beslutade att godkänna en **atlant/madeirapetrell** från Mellbystrand, Hl i september. Denna fågel sågs av åtminstone tre erfarna ornitologer. Det finns sedan tidigare ett höstfynd från Sverige och antalet observationer har ökat i nordvästra Europa under de senaste åren. Rent allmänt har vi högre krav på förstafynd och har flera gånger diskuterat om fotografisk dokumentation (eller ett högre antal observatörer) ska utgöra ett krav för godkännande av sådana. En **spetsstjärtad petrell** från Halland i februari sågs gemensamt av två observatörer som lämnat varsin redogörelse för händelseförloppet. Observationen är högst remarkabelt med endast ett fåtal moderna fynd från Nordsjöområdet. Vi valde att inte godkänna denna för publicering främst efter principen att vi skulle vilja ha bättre dokumentation, alternativt fler medobservatörer, vid ett sådant extremt förstafynd. En rapporterad **havslöpare** från Skälderviken i november sågs av två skådare, varav den ene dock fick in fågeln i tubkikaren relativt sent. Även om observationerna, främst från tidig höst, ökat på de Brittiska öarna är arten fortfarande närmast okänd i Norden. Även i detta fall beslutade vi att underkänna med samma motivering. Om dessa observationer i framtiden skulle stödjas av framväxande fyndbilder är det möjligt att de tas upp till förnyad granskning.

Äldre fynd

Ett gammalt foto från 1965 på en förmodad glasögonflugsnappare från Falsterbo anser vi visa en avvikande svartvit flugsnappare.

Att bedöma fynd av **tatarfalk** kan vara mycket svårt främst på grund av att diverse hybridfalkar regelbundet rymmer och släpps från falkenerare på kontinenten. Till detta möte hade vi fått utmärkta foton på en juvenil tatarfalk fotograferad i nordvästra Skåne i slutet av augusti. Den uppgavs ha en metallring på ena benet. Denna individ skulle mycket väl kunna ha kommit hit spontant men vi väljer att placera den i kategori D i linje med liknande tidigare fynd. Det är sedan tidigare känt att falkenerare tidigt testat jaktanlagen hos nya kullar, och individer som bedöms som sämre lämpade släpps omärkta till frihet. Vi tog även upp det gamla fyndet från Ölmevalla i Halland 27 november 1900. Denna fågel finns på Göteborgs naturhistoriska museum och har hittills förts till kategori B. Eftersom falkenerarfåglar fanns även på denna tid tycker vi att det är mer konsekvent att placera även denna fågel i kategori D. Därmed anses inga säkert spontana fynd föreligga från vårt land.

På begäran tog vi upp fyndet av **bruntrast** från Västergötland i oktober 1996 till förnyad granskning. Detta resulterade i att vi numera anser att det inte håller för publicering och arten stryks därmed från den svenska listan. Det är nog dock inte en alltför vågad gissning att ett mer väldokumenterat fynd kommer att göras inom de närmaste åren.

Med anledning av en rapport om en **tjockfot** som endast hörts spela togs det enda tidigare godkända fyndet i denna kategori upp till förnyad granskning. Vi tog ett principbeslut att kräva inspelning för godkännande av endast hörda tjockfotar och därför underkändes både den aktuella rapporten samt den tidigare från Öland i juni 1993.

Med hjälp av de kriterier som redovisas av Hellström & Wærn i Vår Fågelvärld 2/2005 har vi omgranskat samtliga äldre vårfynd gällande hannar av **östliga svarthakade buskskvättor**. Dessa förs till gruppen *maurus/stejnegeri* även om stjärtteckningen inte alltid beskrivits så pass väl att vi helt säkert kunnat avföra *armenical/variegata*. Resultatet blev att 15 tidigare fynd inte längre anses säkra. Av dessa kan två med hjälp av bilder säkert bestämmas till västliga medan resten får betecknas som till rasgrupp obestämda. De kvarvarande godkända fynden har en sen fyndtopp i maj medan de västliga kulminerar tidigare på säsongen. Detta överensstämmer väl med fyndbilden från Finland.

Hemsidan

Vår hemsida har tidigare administrerats av Clas Cronlund som härmed tackas för all hjälp genom åren. Eftersom vår nye sekreterare även behärskar detta område har han tagit över ansvaret för hemsidan. Den lista med förekomst av samtliga arter och raser vilka rapporterats från Sverige som finns på hemsidan kommer förhoppningsvis snart att uppdateras av Uno Unger. Vi utreder också möjligheten att koppla fyndlistor för arter med upp till kanske 100 Sverigefynd till denna allmänna lista.

Rapportlistan

Tärnmås tas bort från listan på arter vilka bedöms av Rk från och med 2005. Vi är väl medvetna om att detta är en av de mest felbestämda arterna bland havsfåglarna. Anser dock att rrk klarar granskningen, som inte sällan handlar om observatörens tillförlitlighet, lika bra som vi. Det är dock viktigt att studera fynd som avviker från det allmänna uppträdandet extra kritiskt. Detta gäller till exempel de vinterfynd från januari som rapporterats på Svalan. Som vanligt går det naturligtvis bra för rrk att vända sig till oss i tveksamma fall.

Vi känner oss ännu inte mogna att granska rapporter gällande trutar av formen *heuglini*. Trots att vi nu har ytterligare en duktig trutskådare i kommittén väntar vi gärna tills mer kunskap i ämnet blivit offentlig. Det går dock utmärkt att skicka in detaljerade beskrivningar och framför allt bra bildmaterial till oss. Vi lagrar detta för framtida bedömning när vi känner att betryggande karaktärer har presenterats och testats.

Beträffande ”små” kanadagäss är vår policy likartad. För närvarande bedömer vi inte sådana men lagrar gärna goda beskrivningar med foto för framtiden. Tills vidare föreslår vi att rrk, om

så önskas, publicerar sådana under rubriken ”små” kanadagäss. Här finns dock en del uppenbara fallgropar. Till exempel sågs i Skåne i januari en sådan fågel i par med en vitkindad och deras hybridkull på sex ungfåglar.

AERC rekommenderar att alla fynd av ”rymlingar” granskas av Rk. Allmänt gäller att arter med färre än 20 fynd enligt ovanstående lista granskas och publiceras av Rk. Den främsta anledningen är att hålla koll på fyndbilden i Europa för att bl. a. fastställa när frilevande populationer blir naturaliserade. Dessutom kan en god kunskap om rymlingars fyndbild användas vid analys av spontanitet. Kanske kommer man i framtiden att upptäcka skillnader i fyndbild mellan fåglar som kommit hit på naturlig väg och de som inte gjort det.

Övrigt

Vår ambition är att alla revideringar av äldre fynd ska inkluderas i årsrapporten och inte enbart nämnas i Rk-nytt.

Vi lägger ner en hel del arbete på att ange ålders- och könsbestämningar så korrekt som möjligt. Det är inte ovanligt att vi ändrar det som står i rapporten och i så fall meddelas detta inte till rapportören före publicering. Vi kommer framöver att i högre grad använda oss av kalenderår vid åldersangivelser. Detta gäller exempelvis *Aquila*-örnar där 3K+ säger mer än ad/subad och 3-4K är att föredra framför subad.

Även till detta möte hade vi fått ett antal bilder på förmodade kaspiska trutar och medelhavstrutar. Även om några ansågs vara felbestämda, visade sig en betydligt högre andel än tidigare vara korrekt bestämda. Vi vill uppmuntra till fortsatt fotodokumentering av sällsynta trutar vilket i hög grad underlättar bedömningen.

Obestämda taigasångare/bergstaigasångare bedöms inte av oss i linje med obestämda *Aquila*-örnar.

Fynd av amerikansk sjöorre görs allt mer regelbundet i Europa. Rapporterna är ofta svårbedömda, och då variationen i näbbteckningen hos våra egna populationer är relativt stor är det viktigt att man vid observationer av den amerikanska formen noggrant fastställer näbbens form samt den exakta utbredningen av gult på denna.

Liksom tidigare visade det sig att ett antal fotografiskt väldokumenterade fynd som publicerats på olika hemsidor inte rapporterats till oss. Liksom i fjol väljer vi att publicera några sådana fynd utan rapportörsnamn och i stället uppge ”(genom Raritetskommittén)” som källa. En förutsättning för detta är dock att fyndet finns vederbörligt rapporterat på Svalan. En nackdel med ovanstående behandling är att fynddatum normalt blir mer svårutrett, och vi ser gärna att rrk hjälper oss med sådant för att fynddata ska bli mer korrekta. Vidare skulle vi spara mycket tid om alla rrk verkligen kontrollerade att fynddatum på rapporten är korrekt och inkluderar uppgifter på hur länge fågeln var kvar. Vidare får de gärna rapportera fyndet om upptäckaren inte gör det.

Nästa möte

Nästa möte kommer sannolikt att hållas första helgen i december med deadline för rapporter den 1 november. Rapportera gärna kontinuerligt!

Nils Kjellén